

Digitalism: När allting är internet

Pelle Snickars. 267 s. Stockholm: Volante, 2014.
ISBN 978-91-87419-11-9

I *Digitalism: När allting är internet* har Pelle Snickars på ett ambitiöst sätt försökt greppa hela det komplexa internets historia, innebörd och möjligheter. Resultatet liknar mycket en debattbok med många resonemang och kommentarer i sällskap med ett stort antal förtjänstfullt sammanställda och kommenterade referenser. Som en ingång till andra tankar, idéer och forskning om internet kommer jag att återkomma till *Digitalism* många gånger.

Snickars utgår från sju övergripande begrepp: överflöd, kvalitet, delande, öppenhet, information, lagring och digitalisering. Det är ett fruktbart grepp som underlag för bokens resonemang. Som Snickars konstaterar: "Poängen med att använda olika begrepp som struktur för den här boken är att jag menar att internet och digitalisering just är en sorts omdaningskrafter som förändrar och förskjuter betydelser." Boken innehåller också många exempel på ett grunt och otydligt förhållningssätt till fundamentala begrepp. Möjligen som ett resultat av de höga ambitionerna att fånga hela internets väsen blir dessvärre även Snickars bok på sina ställen lite för grund, ojämn och pratig.

En bristande definition och otydlig användning av begreppen är ett problem vid digitaliseringen av såväl samhället i en bredare definition som mer specifikt när det gäller digitaliseringen av till exempel kulturarvet. Här kan *Digitalism*

vara en hjälp i det fortsatta arbetet med nödvändig begreppsmodellering. Det är mycket äpplen och päron i de pågående offentliga samtalen och debatterna. Kan *Digitalism* med sitt mångfacetterade anslag bidra till att minska polariseringen i debatten till fördel för ett mer nyanserat synsätt är den värd all uppmärksamhet. Hållbara strukturer kan inte byggas på ytliga och generaliserade bilder av vad internet är och inte är.

Där det kanske är som mest tydligt att vi lätt fångas i ideologiska ställningstaganden är under begreppen öppenhet och information. Som Snickars visar är det alltid någon som betalar för och någon som tjänar på tillgången till fri och öppen information. Och i dagsläget finns långsiktigt hållbara affärsmodeller för att finansiera såväl tillgång till och förvaltning av en fri och öppen information i mycket liten utsträckning på plats.

I det sammanhanget saknar jag en tydligare analys av nyttan av öppen data. Själv lämnar jag aldrig hemmet utan att kolla appen Res i Stockholm, byggd på öppen data. Och en fri och så öppet som möjligt licensierad humanistisk och samhällsvetenskaplig information, som en del av Big data, gör att vi kan få svar på frågor som under den analoga eran var praktiskt omöjliga att ställa. När vi radikalt kan minska alla de timmar som behöver läggas på research och sammanställningar kan forskare inom det humanistiskt och samhällsvetenskapliga fältet bryta ny mark och öka tiden för kvalitativ forskning.

Jag saknar också en tydligare genomlysning av frågorna om långsiktigt bevarande under begrep-

pet lagring. Snickars som har lång erfarenhet från arbete på statliga minnesinstitutioner vet att det långsiktiga bevarandet av vårt gemensamma kollektiva minne är en angelägen men svår fråga. Att de digitala spåren finns kvar och att digital forensic har kapacitet att återställa information som trots vara förlorad är en klen tröst för kulturarvsinstitutioner utan resurser att emulera äldre programvara eller på annat sätt återskapa förlorad information. Listan över värdefull samhällsinformation som gått förlorad blir dessvärre kontinuerligt längre. En amerikansk studie visade till exempel också nyligen att stora mängder modern nyhetsjournalistik gått förlorad.

Det pågår för tillfället många lovande arbeten

inom bevarandeområdet. Men vi har en lång väg att gå och en utbredd tro på att om informationen finns i molnet så kommer den alltid att finnas kvar är en farlig inställning som kan motverka de infrastrukturella insatser som måste till.

Digitalism illustrerar på ett tydligt sätt att vi faktiskt inte vet vad den hyperförändring som pågår kommer att leda oss. Om boken kan vara ett bidrag till en nödvändig diskussion om samhällseliga strategier och planer, som grundar sig på en djupare analys av internet och drivkrafterna för de aktörer som dominerar spelplanen, är den väl värd en läsning av långt fler än oss som dagligen arbetar med olika aspekter på digitaliseringen av samhället.

ROLF KÄLLMAN